

Sygn. akt II C 715/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Katarzyna Jakubowska – Pogorzelska

Protokolant: Kinga Kosicka

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko T. B.

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanego T. B. od nakazu zapłaty

1. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 3 października 2014 roku wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie II Wydział Cywilny w sprawie o sygn. II Nc 312/14 co do kwoty 204 112,05 zł (dwieście cztery tysiące sto dwanaście złotych 05/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności od dnia 23 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności od kwoty 9 300 zł (dziewięć tysięcy trzysta złotych) od dnia 23 sierpnia 2014 roku do dnia 3 września 2014 roku, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku wysokość tych odsetek jest równa sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych oraz kosztami procesu w wysokości 2 685 zł (dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt pięć złotych)
2. w pozostałym zakresie uchyla powyższy nakaz zapłaty i postępowanie umarza wobec cofnięcia powództwa w tej części
3. zasądza od pozwanego T. B. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. kwotę 7 200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt II C 715/15

UZASADNIENIE

W dniu 5 września 2014 r. (data prezentaty) powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwani T. B. i R. B. są zobowiązani solidarnie do zapłaty na rzecz powoda kwoty 213.412,05 zł z dwóch weksli wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania /pозew, k. 2 akt/.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że jest w posiadaniu dwóch weksli własnych zaopatrzonych klauzulą bez protestu wystawionych w W., na podstawie których pozwany T. B. jako wystawca weksla oraz R. B. jako poręczyciel wekslowy zobowiązani są zapłacić solidarnie powodowi łączną kwotę 238.412,05 zł. Weksel nie został wykupiony przez pozwanych w terminie zapłaty, tj. w dniu 22 sierpnia 2014 r. i do dnia wytoczenia powództwa, pomimo wezwania

do zapłaty sumy wekslowej, pozwani nadal są zobowiązani z tego tytułu wobec remitenta. Powód żąda również zapłaty należnych odsetek ustawowych od dnia 23 sierpnia 2014 r., tj. od pierwszego dnia wymagalności należności wekslowej /pозew, k. 3 akt/.

W dniu 3 października 2014 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 213.412,05 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.685 zł tytułem zwrotu kosztów procesu /nakaz zapłaty, k. 20 akt/.

Pozwani T. B. i R. B. łożyli zarzuty od nakazu zapłaty, wnosząc o jego uchylenie oraz oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych /zarzuty, k. 29 akt/.

W uzasadnieniu wskazali, że zawarli umowy z powodem na zakup maszyn i urządzeń rolniczych, który został zabezpieczony wekslem. Według wyliczeń pozwanych zadłużenie stron nie powinno przekraczać 60.000 zł, a ponadto powód odebrał przedmioty w postaci pługu i presy, których wartość wynosi około 90.000 zł. Zatem wierzycelność dochodzona pozwem nie istnieje. Pozwani podnieśli również, że powód posłużył się wekslami wypełnionymi na kwotę z daty podpisania umowy, a nie z daty aneksu do umowy z 2014 r. /k. 30 akt/.

W związku z wezwaniem do uiszczenia opłaty od zarzutów w kwocie 8.003 zł, pozwany T. B. złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w całości i postanowieniem z dnia 7 stycznia 2015 r. został zwolniony od kosztów sądowych zgodnie z wnioskiem /k. 42 akt/. Natomiast wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych pozwanej R. B. został zwrócony /k. 50 akt/ i postanowieniem z dnia 19 maja 2015 r. odrzucono zarzuty pozwanej od nakazu zapłaty ze względu na nieuiszczenie w wyznaczonym terminie opłaty od zarzutów /k. 54 akt/.

W odpowiedzi na zarzuty, pełnomocnik powoda podtrzymał twierdzenia wyrażone w pozwie i wniósł o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Jednocześnie, wskazując na sprzedaż przez powoda przedmiotu dostawy w dniu 3 września 2014 r. i zaliczenie sumy należnej z tego tytułu pozwanemu na poczet wymagalnego zadłużenia, cofnął pozew w zakresie kwoty 9.300 zł z tytułu należności głównej. W związku z tym wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 204.112,05 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 9.300 zł od dnia 23 sierpnia 2014 r. do dnia 3 września 2014 r.

Powód wskazał również, że na podstawie umowy pożyczki nr (...) udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 41.707,21 CHF na okres 114 miesięcy przeznaczonej na zakup „przedmiotu dostawy” (kołowego ciągnika rolniczego), a następnie, w dniu 8 marca 2012 roku strony zawarły kolejną umowę pożyczki nr (...) w wysokości 48.483,88 CHF na okres 68 miesięcy przeznaczonej na zakup „przedmiotu dostawy” (ładowacza czółgowego, zawieszanego pługu obrotowego, prasy rolującej). Pozwany przestał wywiązywać się ze zobowiązania, zaprzestając płatności rat w terminie, wobec czego powód w dniu 11 września 2013 r. złożył oświadczenie o wypowiedzeniu obu umów pożyczki w trybie natychmiastowym na podstawie pkt. 12a Ogólnych Warunków Umowy Pożyczki. Na mocy porozumienia z dnia 14 marca 2014 r., po czym powód ponownie wypowiedział obie umowy pożyczki w związku z nieuregulowaniem należności. Powód podniósł także, iż wypełnił weksle in blanco zgodnie z pkt. 12 Ogólnych Warunków Umowy Pożyczki i zaliczył na poczet zadłużenia cenę uzyskaną ze sprzedaży przedmiotów dostawy w wysokości 24.751 zł i 9.300 zł netto. Wprowadzone zaś aneksami do umów pożyczki z dnia 14 marca 2014 r. zmiany dotyczyły wartości rat pożyczki, wysokości marży i wartości skapitalizowanych odsetek, które zostały przez powoda uwzględnione przy dokonywaniu rozliczeń / k. 63-65 akt/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 października 2011 r. oraz w dniu 8 marca 2012 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. oraz pozwany T. B., prowadzący gospodarstwo rolne, zawarli odpowiednio umowę pożyczki nr (...) oraz nr (...), na podstawie których powód udzielił pozwanemu pożyczek pieniężnych w wysokości odpowiednio

41.707,21 CHF oraz 48.483,88 CHF przeznaczonych na zakup odpowiednio kołowego ciągnika rolniczego (...) o wartości 141.450 zł brutto oraz ładowacza czołowego (...), zawieszanego pługa obrotowego (...)i prasy rolującej (...) o wartości 188.989,50 zł (przedmiotów dostawy). W umowie pożyczki nr (...) przewidziana została marża w wysokości 5,7835%, a w umowie pożyczki nr (...) w wysokości 6,6209%. Z kolei stopa oprocentowania została odniesiona do LIBOR 1M CHF. Spłata pierwszej pożyczki miała nastąpić w 114 ratach, a drugiej w 68 ratach. Wskazano również, że dzień płatności odsetek oznacza począwszy od następnego kalendarzowego miesiąca po miesiącu, w którym nastąpiła wypłata pożyczki ostatni dzień każdego z odpowiednio 114 i 69 następujących po sobie miesięcy kalendarzowych, z zastrzeżeniem, że jeżeli którykolwiek z tych dni nie przypada w dniu roboczym, dniem spłaty będzie następny dzień roboczy.

Jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z każdej umowy pożyczki strony przewidziały weksel własny in blanco z wystawienia pożyczkobiorcy wraz z porozumieniem wekslowym, poręczony przez R. B. oraz warunkową umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie na przedmiocie dostawy i ustanowienie zastawu rejestrowego na przedmiocie dostawy (w przypadku umowy pożyczki nr (...)) – stanowiące integralną część umowy.

Jednocześnie pozwany wyraził zgodę na włączenie Ogólnych Warunków Umowy Pożyczki do treści każdej z umów jako jej integralną część oraz oświadczył, że otrzymał ich egzemplarz, zapoznał się z ich treścią oraz zobowiązał się do ich przestrzegania i stosowania.

/dowody: umowy pożyczki z załącznikami, k. 10-11, 75-80, 90-99; wydruk z REGON, k. 19/

W porozumieniu wekslowym do każdego z weksli strony postanowiły, że pozwany wystawi i wręczy powodowi weksel własny niezupełny, opatrzony w razie potrzeby stosowną opłatą skarbową i zawierający oprócz nazwy „weksel”, bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty, oznaczenie (...) jako osoby, na której zlecenie zapłata ma być dokonana oraz podpis wystawcy (pkt. 10.1). W pkt. 10.2 porozumienia uzgodniono, że w razie gdyby pozwany nie wywiązał się ze zobowiązania, w szczególności gdyby nie zapłacił w określonym w umowie terminie lub w pełnej wysokości należnej powodowi kwoty pieniężnej wynikającej z zawartej umowy (kwota do spłaty, odsetki, odsetki za zwłokę), powód będzie uprawniony do uzupełnienia treści weksla poprzez wpisanie brakujących elementów wymaganych przez Prawo wekslowe i wyszczególnionych w art. 101 Prawa wekslowego, w szczególności odnoszących się do sumy wekslowej cyframi i słownie w wysokości pokrywającej całość roszczenia pieniężnego powoda do pozwanego z tytułu nie nieterminowego wywiązywania się pozwanego ze zobowiązań wynikających z umowy. Powód był także uprawniony do umieszczenia na wekslu w razie potrzeby dodatkowych klauzul dopuszczonych przez Prawo wekslowe, m.in. „bez protestu”, przedłożenia uzupełnionego w sposób wcześniej opisany weksla pożyczkobiorcy do zapłaty w terminie płatności określonym w treści weksla i wykonania zwrotnego poszukiwania z powodu niezapłacenia weksla – w trybie art. 43 i n. w zw. z art. 103 Prawa wekslowego. Ponadto strony postanowiły, że za datę uzupełnienia weksla, zgodnie z porozumieniem, będzie uważany dzień wysłania przez powoda do pozwanego listu zawiadamiającego o takim uzupełnieniu i wzywającego pozwanego do zapłaty sumy wekslowej następnego dnia roboczego po upływie 7 dni kalendarzowych od daty uzupełnienia (pkt 10.3).

/dowód: porozumienie wekslowe, k. 76, 91/

W umowie przewłaszczenia stanowiącej integralną część umowy pożyczki nr (...) przewidziano natomiast, że w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda wobec pozwanego jako przewłaszczającego wynikających z udzielenia pożyczki, pozwany przenosi na powoda własność rzeczy określonych w umowie pożyczki jako przedmiot dostawy, pod warunkiem zawieszającym zaistnienia któregośkolwiek z warunków w postaci: nieustanowienia zabezpieczenia wymaganego na podstawie umowy pożyczki, przeniesienia własności przedmiotu przewłaszczenia na inną osobę, w razie próby dokonania takiej czynności lub gdy przewłaszczający zastawi lub w inny sposób obciąży przedmiot przewłaszczenia, wypowiedzenia umowy pożyczki i odmowy przyznania dotacji (pkt 11.1, 11.5). W przypadku zgłoszenia przez powoda żądania zwrotu przewłaszczonych rzeczy na pozwanym spoczywał obowiązek dostarczenia rzeczy do miejsca wskazanego przez powoda na koszt pozwanego, a w razie braku zwrotu w terminie wyznaczonym przez powoda, przysługiwało mu prawo odebrania od pozwanego rzeczy przewłaszczonych i prawo żądania zapłaty

przez pozwanego za poniesione przez powoda koszty windykacji (w tym koszty przewozu) (pkt 11.8). W przypadku zaś niespłacenia pożyczki wraz z odsetkami w terminach oznaczonych w umowie pożyczki, powód mógł zbyć przewłaszczone rzeczy, zaliczając uzyskaną kwotę (pomniejszoną o ewentualne koszty, o których mowa w pkt. 11.8) na spłatę zadłużenia z tytułu udzielonej pożyczki, zaś umorzenie długu nastąpić miało w wysokości i dacie wpływów z dokonanej sprzedaży przewłaszczonych rzeczy (pkt 11.9).

Z kolei w umowie przewłaszczenia stanowiącej integralną część umowy pożyczki nr (...) postanowiono, że w celu zabezpieczenia wierzytelności powoda wobec pozwanego jako przewłaszczającego wynikających z udzielenia pożyczki, pozwany przenosi na powoda własność rzeczy określonych w umowie pożyczki jako przedmiot dostawy (pkt 11.1). Jednocześnie pozwany do czasu całkowitej spłaty pożyczki, a w przypadku niespłacenia pożyczki w przewidzianym terminie, do momentu otrzymania przez pozwanego pisma powoda zawierającego żądania zwrotu i dostarczenia powodowi przewłaszczonych rzeczy miał prawo do bezpłatnego używania przewłaszczonych rzeczy. W przypadku zaś zgłoszenia przez powoda żądania zwrotu przewłaszczonych rzeczy obowiązek dostarczenia rzeczy do miejsca wskazanego przez powoda spoczywał na pozwanym i następował na jego koszt. Przy czym, jeżeli zwrot taki nie nastąpiłby w terminie wskazanym przez powoda, powodowi przysługiwało prawo odebrania od pozwanego rzeczy przewłaszczonych i prawo żądania kompensaty przez pozwanego poniesionych przez powoda kosztów windykacji (w tym kosztów przewozu) (pkt 11.3). Ponadto w przypadku niespłacenia pożyczki wraz z odsetkami w terminach oznaczonych w umowie pożyczki, powód mógł zbyć przewłaszczone rzeczy, zaliczając uzyskaną kwotę (pomniejszoną o ewentualne koszty, o których mowa w pkt. 11.3) na spłatę zadłużenia z tytułu udzielonej pożyczki, zaś umorzenie długu nastąpić miało w wysokości i dacie wpływów z dokonanej sprzedaży przewłaszczonych rzeczy (pkt 11.5).

/dowód: umowa przewłaszczenia, k. 76, 91/

Zgodnie z pkt. 5 OWUP, okres od dnia wypłaty do dnia całkowitej spłaty pożyczki został podzielony na okresy odsetkowe (pkt 5.1.1), odsetki miały być naliczane według stopy oprocentowania powiększonej o marżę (pkt 5.1.2), za każdy dzień przy założeniu, że rok trwa 360 dni oraz na podstawie ilości dni, jakie faktycznie upłynęły (pkt 5.1.3). W pkt. 6 OWUP pozwany jako pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty niespłaconej kwoty pożyczki w terminach określonych w umowie oraz OWUP przy zastosowaniu formuły równych płatności kapitałowo-kredytowych (z wyjątkiem pierwszej raty) lub zgodnie z harmonogramem, w zależności od przyjętego w umowie pożyczki oznaczenia dnia spłaty oraz przy zastosowaniu stopy oprocentowania w wysokości, przyjętej w umowie, jednomiesięcznej lub trzymiesięcznej stawki LIBOR lub EURIBOR – kwotowanej na dzień ustalenia oprocentowania stałej przez cały okres ustalenia oprocentowania powiększonej o marżę.

W pkt. 12.1 OWUP przewidziano natomiast, że jeżeli pozwany (jako pożyczkobiorca) nie zapłaci jakiegokolwiek kwoty należnej na podstawie umowy w czasie i w sposób określony w umowie lub nie wykona lub nienależycie wykona jakiegokolwiek zobowiązania lub obowiązek wynikający z umowy lub OWUP, wówczas powód może, bez względu na stopień winy pozwanego, w drodze pisemnego zawiadomienia skierowanego do pozwanego, wypowiedzieć umowę w całości lub części lub zażądać dodatkowego zabezpieczenia. Z dniem zaś otrzymania przez pozwanego zawiadomienia powoda o wypowiedzeniu umowy kwota niespłaconej pożyczki wraz z narosłym odsetkami i innymi kwotami należnymi od pozwanego zgodnie z umową i OWUP, stanie się wymagalna i będzie podlegać niezwłocznej spłacie w terminie określonym w zawiadomieniu. Jednocześnie, jeśli jakakolwiek kwota do spłaty należna i płatna przez pozwanego w dniu jej płatności zgodnie z umową nie zostanie zapłacona w terminie określonym w umowie, wówczas w okresie rozpoczynającym się w takim wyznaczonym dniu a kończącym się w dniu, w którym świadczenie pozwanego (pożyczkobiorcy) zostanie spełnione, należna kwota miała być oprocentowana według podwójnej stopy odsetek ustawowych (pkt 13).

Ponadto przewidziano, że pozwany jako pożyczkobiorca pokryje wszystkie udokumentowane opłaty skarbowe, opłaty od czynności cywilnoprawnych, sądowe, notarialne, podatki i inne należności, jakim w dowolnym czasie podlegać może umowa i dokumenty zabezpieczenia oraz na żądanie powoda zwróci wszelkie udokumentowane koszty poniesione w związku z niezapłaceniem lub opóźnieniem w zapłacie takich płatności, pokryje wszelkie należności określone w Tabeli Opłat, a także niezwłocznie na żądanie powoda zapłaci lub zwróci na jego rzecz uzasadnione

i udokumentowane koszty i wydatki wraz z podatkiem VAT, poniesione przez powoda w związku z: zawarciem umowy i dokumentów zabezpieczenia oraz sporządzeniem wszelkich innych dokumentów podpisanych zgodnie z postanowieniami umowy lub tych dokumentów, wystąpieniem podstawy wypowiedzenia umowy oraz ochroną praw powoda z tytułu umowy i dokumentów zabezpieczenia, a nadto pokryje inne opłaty mogące powstać w trakcie wykonywania umowy pożyczki (pkt. 16 OWUP).

Przy tym, wszystkie płatności dokonywane przez pożyczkobiorcę na rzecz powoda miały być zaliczane na pokrycie zobowiązań pożyczkobiorcy wynikających z umowy na ww. inne koszty, a następnie odsetki za opóźnienie, odsetki od kwoty spłaty oraz kwotę do spłaty.

Jednocześnie przewidziano, że w celu wyliczenia odsetek z tytułu nieterminowej spłaty jakichkolwiek należności, w przypadku, gdy walutą umowy jest inna niż PLN waluta, powód był uprawniony do przeliczenia na PLN przeterminowanej (wymagalnej) kwoty (kwoty do spłaty lub innych należności) – każdorazowo według kursu sprzedaży waluty umowy w banku prowadzącym rachunek z pierwszego dnia wymagalności, co odnosiło się również do częściowej spłaty lub spłaty w częściach kwoty do spłaty lub innych należności (pkt. 6.1.6.). Nadto, powód był uprawniony do przeliczenia kwoty spłaty wraz z innymi kwotami należnymi do pożyczkobiorcy: według kursu sprzedaży waluty umowy w banku prowadzącym rachunek – z dnia wypowiedzenia umowy pożyczki przez powoda – dla należności niezafakturowanych, według kursu sprzedaży waluty umowy w banku prowadzącym rachunek z dnia wystawienia faktur przez powoda – dla należności zafakturowanych.

/dowód: Ogólne Warunki Umowy Pożyczki, k. 85-89, 104-108/

Strony przystąpiły do realizacji umów pożyczki. W szczególności, pozwany złożył wniosek o wypłatę kwoty 161.989,50 zł oraz kwoty 141.450 zł i zlecił przelanie wnioskowanych kwot na rachunek dostawcy – Firmy (...)M. G., proponując jako dzień wypłaty odpowiednio 15 marca 2012 r. i 14 października 2011 r. Stosownie do tego powód wypłacił kwoty w wysokości wnioskowanej przez pozwanego, a przedmioty dostawy zostały wydane pozwanemu i pozwany podpisał weksle in blanco. Pozwany początkowo regulował również należności wobec powoda. Z czasem jednak zaprzestał płatności rat pożyczek w terminie. W konsekwencji, w dniu 11 września 2013 r. powód złożył oświadczenia o rozwiązaniu umów pożyczki.

Z uwagi jednak na później dokonane spłaty oraz zwrócenie się do powoda z wnioskiem o kontynuowanie umów pożyczki, powód za zgodą pozwanego wycofał przedmiotowe oświadczenia i w zawartym przez powoda i pozwanego porozumieniu z dnia 14 marca 2013 r. postanowiono kontynuować umowy pożyczki. Tego samego dnia strony zawarły aneks do każdej z umów pożyczki, w którym dokonały przeliczenia wartości rat pożyczki, zmieniły oznaczenie wysokości marży odpowiednio na 6,2835% i 7,1209% oraz określiły wartość skapitalizowanych odsetek od października 2013 r. do lutego 2014 r. odpowiednio na 928,47 CHF i 1.099,16 CHF.

W związku z dalszym nieuregulowaniem należności, pomimo wyznaczenia dodatkowego terminu zapłaty, powód ostatecznie w dniu 10 lipca 2014 r. wypowiedział ze skutkiem natychmiastowym umowy pożyczki nr (...) oraz (...) i wezwał do zwrotu przedmiotów finansowanych na podstawie umów w terminie 2 dni od daty otrzymania wypowiedzenia. Jednocześnie do każdego wypowiedzenia dołączone zostało zestawienie zaległości na dzień 10 lipca 2014 r. na łączną kwotę 23.088,17 CHF.

/dowody: protokół zdawczo-odbiorczy, k. 80, 99-100; kopia weksli, k. 7-8; porozumienie, k. 109-110; aneks nr (...) z załącznikiem, k. 81-84, 101-103; wypowiedzenie wraz z zestawieniem i potwierdzeniem nadania, k. 111-116; zestawienie wpłat, k. 126-130; potwierdzenie przelewu, k. 279; polecenia przelewu i potwierdzenia wpłaty, k. 293-331; wniosek o wypłatę pożyczki, k. 373/

W okresie od dnia 18 października 2011 r. do dnia 7 lipca 2014 r. pozwany dokonał wpłat należności z umów pożyczki na łączną kwotę 155.480,51 zł.

/dowody: zestawienie wpłat, k. 126-130; polecenia przelewu i potwierdzenia wpłaty, k. 293-331/

W dniu 7 sierpnia 2014 r. powód wystawił notę rozliczeniową nr (...) dotyczącą umowy nr (...) oraz notę rozliczeniową nr (...) dotyczącą umowy nr (...). W nocy rozliczeniowej nr (...), po rozliczeniu wpłat dokonanych przez pozwanego, należności zafakturowane, a niezapłacone na dzień wystawienia noty wyniosły 9.474,75 zł, suma odsetek karnych od należności wymagalnych i od kapitału pozostałego do spłaty wyniosła 1.730,79 zł, saldo kapitału pozostałego do spłaty wyniosło 107.591,61 zł, koszty windykacji wyniosły 1.000 zł, nadpłata wyniosła 84,82 zł. Jako łączną kwotę do zapłacenia przez pozwanego wskazano zaś 119.712,33 zł. Natomiast w nocy rozliczeniowej nr (...), po rozliczeniu wpłat dokonanych przez pozwanego, należności zafakturowane, a niezapłacone na dzień wystawienia noty wyniosły 15.543,24 zł, suma odsetek karnych od należności wymagalnych i od kapitału pozostałego do spłaty wyniosła 1.585,57 zł, saldo kapitału pozostałego do spłaty wyniosło 99.756,72 zł, koszty windykacji wyniosły 1.650 zł, nadpłata wyniosła 84,82 zł. Jako łączną kwotę do zapłacenia przez pozwanego wskazano zaś 118.450,72 zł.

/dowody: noty rozliczeniowe wraz z wydrukiem rozliczenia umowy, k. 12-18, 117-125; zestawienie wpłat, k. 126-130/

W dniu 14 sierpnia 2014 r. powód uzupełnił dwa weksle in blanco bez protestu na kwotę 119.712,33 zł w zakresie umowy pożyczki nr (...) oraz na kwotę 118.450,72 zł w zakresie umowy pożyczki nr (...), z terminem płatności wyznaczonym w każdym z weksli na dzień 22 sierpnia 2014 r., o czym poinformował pozwanego w odrębnych pismach z dnia 14 sierpnia 2014 r., wzywając do wykupu weksla we wskazanym terminie płatności. Przy tym na sumę 119.712,33 zł składały się kwoty: 9.474,75 zł należności zafakturowanych, a niezapłaconych, 1.730,79 zł odsetek od należności wymagalnych, 107.591,61 zł salda kapitału pozostałego do spłaty, 1.000 zł kosztów windykacji pomniejszona o kwotę 84,82 zł nadpłaty. Natomiast na sumę 118.450,72 zł składały się kwoty: 15.543,24 zł należności zafakturowanych, a niezapłaconych, 1.585,57 zł odsetek od należności wymagalnych, 99.756,72 zł salda kapitału pozostałego do spłaty, 1.650 zł kosztów windykacji pomniejszona o kwotę 84,82 zł nadpłaty.

/dowody: zawiadomienia wraz z potwierdzeniem odbioru i nadania, k. 160-162, kopia weksli, k. 7-8/

Następnie w dniu 21 sierpnia 2014 r. i 3 września 2014 r. powód dokonał sprzedaży przedmiotów dostawy – prasy zwijającej oraz pługa obrotowego za kwotę odpowiednio 24.751 zł netto oraz 9.300 zł netto, przy cenie szacowanej na zlecenie powoda przez rzeczoznawcę w wysokości odpowiednio 21.700 zł netto oraz 7.100 zł netto (w warunkach sprzedaży wymuszonej).

/dowody: faktury VAT, k. 131-132; wycena, k. 133-159/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania jako zasadniczo niebudzących zastrzeżeń co do ich autentyczności i prawdziwości. Przy tym, dokumenty przedstawione w toku procesu a pominięte na gruncie ustaleń faktycznych, Sąd, mając na uwadze treść art. 227 k.p.c., uznał za nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Dotyczyły one bowiem sporu pozwanego z dostawcą maszyn rolniczych co do prawidłowości wystawionych przez dostawcę na pozwanego faktur VAT, rozliczeń pieniężnych oraz zgodności sprzętu objętego fakturą VAT ze sprzętem faktycznie dostarczonym.

Sąd na podstawie art. 302 § 1 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania pozwanego, którzy mimo prawidłowego wezwania nie stawili się na przesłuchanie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W rozpoznawanej sprawie powód dochodzi zapłaty sumy z weksli, które – jak wskazał – wystawione zostały przez pozwanego tytułem zabezpieczenia roszczeń wynikających z zawartych pomiędzy powodem a pozwanym umów pożyczki z dnia 11 października 2011 r. oraz z dnia 8 marca 2012 r.

W tym kontekście wskazać na wstępie należy, że w sprawach wekslowych – i to nie tylko wówczas, gdy rozpoznawane są w postępowaniu nakazowym – zasadą, wynikającą z abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego, jest wyłączenie zarzutów opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla (art. 17 Prawa wekslowego). Zasada ta jednak ulega ograniczeniu polegającemu na tym, że dłużnik może bronić

się pewnymi zarzutami, które w doktrynie dzieli się na zarzuty obiektywne i zarzuty subiektywne. Do tych drugich zalicza się w szczególności zarzuty – które w zasadzie dopuszczalne są tylko wobec bezpośrednich kontrahentów – wynikające z czynności prawnej, na podstawie której nastąpiło wręczenie weksła, w tym zarzut, że zobowiązanie, które zabezpieczono wekslem, wygasło w całości lub w części, np. przez spełnienie świadczenia.

Trzeba jednak podkreślić, że podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego nie powoduje utraty przez posiadacza weksła formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, podważających uzupełnienie weksła (por. wyrok SN z dnia 24.10.2000 r., V CKN 136/00, OSNC 2001/6/89; a także wyrok SA w Poznaniu dnia 13.07.2005 r., I ACa 23/05, Lex Polonica nr 1287669). Dochodzenie przez powoda praw z weksła wystawionego przez dłużnika osobistego stwarza domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej i przesuwa ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (vide wyrok SN z dnia 24.11.2009 r., V CSK 129/09, LEX nr 688047). Powód nie ma obowiązku wskazania już w pozwie tytułu dochodzonych kwot, a dopiero po wniesieniu zarzutów jest obowiązany do określenia, z czego wynika dochodzona pozwem kwota (por. uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z dnia 28.10.2011 r., VI ACa 546/11, LEX nr 1136133).

W toku niniejszego procesu pozwany podniósł zarzut, że zobowiązanie, które zabezpieczono wekslem, wygasło w całości, wskazując, w szczególności, że jego zadłużenie z tytułu pożyczek nie powinno przekraczać 60.000 zł, a cena uzyskana ze sprzedaży przewłaszczonych maszyn była znacznie niższa niż ich rzeczywista wartość, którą pozwany oznaczył na kwotę 90.000 zł.

W tej mierze wskazać należy że wniesienie zarzutów przeniosło wprawdzie przedmiot sprawy na stosunek podstawowy zabezpieczony wekslem in blanco, pozwany nie zdołał jednak wykazać, aby żądana ostatecznie przez powoda kwota przewyższała wysokość zobowiązań pozwanego wobec powoda z tytułu rozliczenia umów pożyczki z dnia 11 października 2011 r. oraz z dnia 8 marca 2012 r., zasadność i prawidłowość wypowiedzenia których nie była podważana w tej sprawie.

W tym miejscu godzi się zauważyć, iż ustosunkowując się do zarzutów pozwanego strona powodowa przedłożyła dokumenty wyjaśniające sposób rozliczenia umów pożyczki, w tym wpłat dokonywanych przez pozwanego, jak i wysokość poszczególnych należności składających się na kwotę dochodzoną pozwem. W szczególności wskazać tutaj należy na noty rozliczeniowe wraz z wydrukiem rozliczenia umowy oraz zestawienie wpłat. Jednocześnie analiza przedmiotowych dokumentów oraz przedłożonych przez pozwanego poleceń przelewu i potwierdzeń wpłat wskazuje, iż dokonane przez powoda rozliczenia uwzględniają zmiany wprowadzone aneksami do umów oraz wszystkie wpłaty dokonane przez pozwanego.

Jednocześnie naliczenie należności zafakturowanych, a niezapłaconych, odsetek karnych, kapitału pozostałego do spłaty, kosztów windykacji znajdowało podstawy w postanowieniach pkt. 5, 6, 12, 13 i 16 Ogólnych Warunków Umowy Pożyczki oraz umowach przewłaszczenia, które jako włączone przez strony do umów pożyczki kształtowały treść podstawowego stosunku zobowiązaniowego łączącego powoda i pozwanego. Przedstawione obliczenia w zakresie powyższych należności były również poprawne pod względem rachunkowym.

Porozumienie wekslowe do każdego z weksli gwarancyjnych przewidywało z kolei, że w razie gdyby pozwany nie wywiązał się ze zobowiązania, w szczególności gdyby nie zapłacił w określonym w umowie terminie i trybie lub w pełnej wysokości należnej powodowi kwoty pieniężnej wynikającej z zawartej umowy (kwota do spłaty, odsetki, odsetki za zwłokę), powód będzie uprawniony do uzupełnienia treści weksła poprzez wpisanie sumy wekslowej w wysokości pokrywającej całość roszczenia pieniężnego powoda do pozwanego z tytułu nieterminowego wywiązywania się pozwanego ze zobowiązań wynikających z umowy.

W świetle powyższego uznać należy, że w zakresie umowy pożyczki nr (...) istniało zobowiązanie w kwocie 119.712,33 zł. Natomiast na gruncie umowy pożyczki nr (...) zobowiązanie to wyniosło 118.450,72 zł. W konsekwencji, uzasadnione

było wpisane sumy kwot powyższych zobowiązań w ramach sumy wekslowej na wystawionych przez pozwanego wekslach in blanco mających zabezpieczać wierzytelności z umów pożyczki.

Jednocześnie, w ocenie Sądu, brak jest podstaw, by kwestionować jako zaniżone, kwoty uzyskane przez powoda ze sprzedaży rzeczy, stanowiących przedmiot umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, które powód następnie zaliczył na poczet zadłużenia. W tym zakresie wyjaśnienia wymaga, że przewłaszczenie na zabezpieczenie jest umową zawieraną na podstawie art. 353¹ k.c. pomiędzy dłużnikiem - właścicielem rzeczy a jego wierzycielem, stosownie do której dłużnik przenosi na wierzyciela własność rzeczy w celu zabezpieczenia wykonania zobowiązania. Intencją stron umowy o przewłaszczenie na zabezpieczenie nie jest przeniesienie własności rzeczy celem zaspokojenia zobowiązania z umowy np. pożyczki i przyjęcie przez wierzyciela świadczenia w postaci rzeczy na poczet długu z tytułu spłaty pożyczki. Przy przewłaszczeniu na zabezpieczenie realizacja zamierzonego przez strony celu następuje w ten sposób, że w razie niespłacenia długu wierzyciel może, jako właściciel rzeczy, zaspokoić z niej swoją wierzytelność bez potrzeby zachowywania niektórych procedur dyktowanych interesem dłużnik (zob. wyrok SN z dnia 13.05.2011 r., V CSK 360/10). W każdym wypadku zaspokojenia się wierzyciela z przewłaszczonej rzeczy następuje nie z chwilą nabycia przez wierzyciela własności rzeczy, bo to ma miejsce w momencie zawarcia umowy przewłaszczenia (art. 155 § 1 k.c.), ale z chwilą dokonania czynności powodującej zaspokojenie się wierzyciela z tej rzeczy i prowadzącej do umorzenia w całości lub w części zabezpieczonej wierzytelności. Przy tym, gdy umowa nie określa warunków zaspokojenia się wierzyciela z przewłaszczonej rzeczy, wierzyciel może zaspokoić się - według swego wyboru - w każdy sposób, który nie jest sprzeczny z treścią stosunku prawnego łączącego strony, umową lub zasadami współżycia społecznego. Natomiast, gdy umowa przewłaszczenia rzeczy na zabezpieczenie wierzytelności określa sposób i warunki zaspokojenia się wierzyciela, postanowienia te, co do sposobu i warunków zaspokojenia się wierzyciela, wiążą strony (por. wyrok SN z dnia 27.06.1995 r., I CR 7/95, OSNC 1995/12/183; wyrok SA w Łodzi z dnia 3.01.2013 r., I ACa 533/12, LEX nr 1280460; wyrok SA w Warszawie z dnia 6.11.1998 r., I ACa 787/98, OSA 1999/11-12/51, Apel.-W-wa 1999/3/25, Wokanda 1999/9/48).

W rozpoznawanej sprawie uzgodniono zaś, że w przypadku niespłacenia pożyczki wraz z odsetkami w terminach oznaczonych w umowie pożyczki, powód mógł zbyć przewłaszczone rzeczy, zaliczając uzyskaną kwotę na spłatę zadłużenia z tytułu udzielonej pożyczki, zaś umorzenie długu nastąpić miało w wysokości i dacie wpływów z dokonanej sprzedaży przewłaszczonych rzeczy. Stosownie do tego powód dokonał też sprzedaży przewłaszczonych maszyn w postaci prasy zwijającej oraz pługa obrotowego i zaliczył uzyskane stąd kwoty na poczet zadłużenia z umowy pożyczki. Jednocześnie, powód przed sprzedażą za pośrednictwem rzeczoznawcy dokonał wyceny ww. maszyn, a cena uzyskana ze sprzedaży przewyższała oszacowaną wartość rzeczy w warunkach sprzedaży wymuszonej.

W związku ze sprzedażą rzeczy, powód zaliczył na poczet zadłużenia kwoty uzyskane ze sprzedaży (odpowiednio 24.751 zł i 9.300 zł), w związku z czym do zapłaty pozostała łączna kwota 204.112,05zł, na którą składają się kwoty 94.961,33zł i 109.150,72zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz uwzględniając częściowe cofnięcie pozwu w zakresie kwoty 9.300 zł, Sąd w pkt. 1 sentencji wyroku, na podstawie powołanych przepisów, art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy zaskarżony przez pozwanego nakaz zapłaty co do kwoty 204.112,05 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności od dnia 23 sierpnia 2014 roku (termin płatności weksli został oznaczony na dzień 22 sierpnia 2014 r.) do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności od kwoty 9.300 zł od dnia 23 sierpnia 2014 roku do dnia 3 września 2014 roku (w dniu 3 września 2014 r. powód dokonał sprzedaży pługa obrotowego za kwotę 9.300 zł netto, a więc w tym też dniu został zaspokojony we wskazanym zakresie). W pozostałym zakresie, tj. co kwoty 9.300 zł wobec częściowego cofnięcia pozwu dokonanego przed rozpoczęciem rozprawy, Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty i na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. postępowanie umorzył, o czym orzeczono w pkt. 2 sentencji wyroku.

Rozstrzygając o kosztach procesu, Sąd miał na uwadze, że w przypadku zaskarżenia nakazu zapłaty pod względem przedmiotowym, co do zasady w całości upada rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w nakazie zapłaty. W

orzeczeniu kończącym sprawę w instancji sąd, stosownie do art. 108 § 1, rozstrzyga zatem ponownie o całości kosztów procesu.

W związku z tym, Sąd miał na uwadze, iż powód cofnął pozew co do żądania zasądzenia kwoty należności głównej 9.300 zł. Przy tym ta decyzja procesowa związana była z zaspokojeniem roszczenia w tym zakresie przed wytoczeniem powództwa. Jak już bowiem wcześniej wskazano, pozew wniesiony został w dniu 5 września 2014 r., natomiast w zakresie kwoty 9.300 zł powód zaspokojony został w dniu 3 września 2014 r. W takim przypadku powoda potraktować należy za przegrywającego sprawę we wskazanym zakresie. Sąd uwzględnił jednak powództwo w zakresie nie objętym oświadczeniem o cofnięciu pozwu.

W konsekwencji, biorąc pod uwagę ostateczny wynik sprawy, uznać należy, że powód uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania i zgodnie z art. 98 k.p.c. oraz art. 100 zdanie drugie k.p.c., pozwany zobowiązany jest zwrócić powodowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt. 1 sentencji wyroku na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty co do orzeczonych w nim kosztów procesu w wysokości 2.685 zł, na które składały się opłata od pozwu w kwocie 2.668 zł oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Ponadto, wobec ustanowienia przez powoda, po wniesieniu przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty, pełnomocnika będącego adwokatem i złożenia przez pełnomocnika wniosku o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego, Sąd, w pkt. 3 sentencji wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 100 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, odpowiadającą wynagrodzeniu adwokata ustalonemu zgodnie z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.